

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 29. juni 2017
Kontor: Straffuldbyrddelseskontoret
Sagsbeh: Jørgen Jørgensen
Sagsnr.: 2017-0030-5617
Dok.: 2334181

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 653 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 7. juni 2017. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Søren Pape Poulsen

/

Lene Steen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 653 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Var Justitsministeriet ikke klar over, at der kunne være en risiko for, at de rumænske åbne og halvåbne fængsler efter Højesterets opfattelse ikke lever op til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3, og at Danmark dermed ikke kan udlevere personer til strafforfølgelse og hvilke overvejelser indgik der i vurderingen af sagen, da Justitsministeriet besluttede at unklade betingelser i udleveringssagen?”

Svar:

1. Justitsministeriet traf den 5. april 2016 afgørelse om udlevering af én person til straffuldbyrdelse i Rumænien, ligesom ministeriet den 27. maj 2016 traf afgørelse om udlevering af tre personer til strafforfølgning i Rumænien.

Justitsministeriets afgørelser blev efterfølgende indbragt for domstolene, idet det blev gjort gældende, at fængselsforholdene i Rumænien ikke levede op til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3. Efter denne bestemmelse må ingen underkastes tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Justitsministeriet modtog henholdsvis den 27. juni og 29. juli 2016 samt den 23. marts 2017 udtalelser fra de rumænske myndigheder om de forhold, der kunne påregnes under frihedsberøvelse af de pågældende personer, såfremt de blev udleveret til Rumænien.

Udtalelserne indeholder oplysninger om fængselsforholdene i Rumænien, herunder oplysninger om belysning og ventilation i cellerne, sanitære forhold, muligheder for gåture og andre aktiviteter mv. Det fremgår endvidere af udtalelserne, at de rumænske myndigheder kunne garantere de pågældende et personligt rum på ikke under 3 m² i flerpersoners celler under varetægtsfængsling og afsoning af fængselsstraf under den rumænske ordning med lukket fængsel.

Ved afsoning af fængselsstraf under den rumænske ordning med halvåbent eller åbent fængsel kunne de rumænske myndigheder derimod ikke garantere de pågældende et personligt rum på mere end 2 m² i flerpersoners celle. Imidlertid var de indsatte – i den periode af døgnnet hvor de var vågne – alene forpligtede til at opholde sig på cellen i kortere tid.

2. Østre Landsret traf henholdsvis den 30. juni og 19. august 2016 afgørelse i sagerne. Det fremgår af afgørelserne, at landsretten på baggrund af oplysningerne fra de rumænske myndigheder ikke fandt grundlag for at antage, at der ved udlevering af de pågældende til Rumænien var en reel fare for, at de ville blive udsat for umenneskelig eller nedværdigende behandling i strid med udleveringslovens § 10 h, stk. 2. Efter denne bestemmelse må udlevering ikke finde sted, hvis der er fare for, at den pågældende efter udleveringen vil blive udsat for tortur eller anden umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Procesbevillingsnævnet meddelte den 7. oktober 2016 tilladelse til, at Østre Landsrets afgørelser blev indbragt for Højesteret.

3. Højesteret traf den 31. maj 2017 afgørelse i sagerne. Højesteret henviste i sine afgørelser til en dom afsagt af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol den 20. oktober 2016 i sagen *Muršić* mod Kroatien (nr. 7334/13), hvor Domstolen har opsummeret sin praksis vedrørende kravene til pladsforhold i fængsler.

I dommen udtalte Menneskerettighedsdomstolen bl.a., at der er en stærk formodning for krænkelse af artikel 3, hvis en indsat har mindre end 3 m² personligt rum til rådighed, og at denne stærke formodning normalt kun kan afkræftes, hvis en række betingelser er opfyldt, herunder at begrænsningerne i forhold til det krævede minimumsareal er kortvarig, lejlighedsvis og mindre ("short, occasional and minor"), og der samtidig er tilstrækkelig mulighed for at opholde sig og deltage i aktiviteter uden for cellen, jf. dommens præmis nr. 137 og 138.

Højesteret fandt, at de rumænske myndigheders oplysninger om de forhold, der efter udlevering af de pågældende ville gælde for dem under varetægtsfængsling og afsoning i lukket fængsel, ikke gav grundlag for at fastslå, at der var en reel risiko for, at de vil blive udsat for umenneskelig eller nedværdigende behandling i strid med artikel 3.

Efter oplysningerne fra de rumænske myndigheder lagde Højesteret imidlertid til grund, at der var en nærliggende mulighed for, at de pågældende personer ville komme til at afsone i et halvåbent eller åbent fængsel, hvor de alene ville være garanteret et personligt rum på 2 m².

Efter oplysningerne fra de rumænske myndigheder om de forventede afsoningsforhold fandt Højesteret, at begrænsningen af det personlige rum til mindre end 3 m² ikke kunne anses for ”short, occasional and minor”, idet den ville være et vilkår, der ville gælde for hele den del af afsoningen, der måtte ske under ordningen med halvåbent eller åbent fængsel.

Højesteret fandt i den forbindelse, at det forhold, at de indsatte efter det oplyste ville have mulighed for at opholde sig uden for cellerne det meste af dagen – således at denne del af kravene i præmis 138 ville være opfyldt – ikke var tilstrækkeligt til at afkræfte den stærke formodning for konventionsstridig behandling, som det begrænsede areal til personligt rum i sig selv skabte.

Højesteret bemærkede i den forbindelse, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol således udtrykkeligt har anført, at der er tale om betingelser, som alle skal være opfyldt for at afkræfte formodningen. De frihedsgrader, der gælder ved afsoning under ordningen med halvåbent eller åbent fængsel, kunne således ikke kompensere for en begrænsning i forhold til et minimumsareal på 3 m², medmindre begrænsningen i sig selv var ”short, occasional and minor”.

På den baggrund fandt Højesteret, at der var en reel risiko for, at afsoning i Rumænien i en del af tiden ville komme til at ske under forhold, der var i strid med artikel 3. Højesteret fandt derfor, at udlevering af de pågældende personer til Rumænien ville være i strid med udleveringslovens § 10 h, stk. 2, og ophævede derfor Justitsministeriets afgørelser.

4. Justitsministeriet var af den opfattelse, at forholdene i det kroatiske fængsel – som den nævnte dom fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol drejer sig om – ikke umiddelbart var sammenlignelige med forholdene i de rumænske halvåbne og åbne fængsler.

I det pågældende lukkede kroatiske fængsel, som Menneskerettighedsdomstolens dom i sagen *Muršić* mod Kroatien omhandler, var de indsatte således frihedsberøvede i deres flerpersoners celler langt hovedparten af døgnets timer, mens de indsatte i de rumænske halvåbne og åbne fængsler – i den periode af døgnet hvor de var vågne – som nævnt alene var forpligtede til at opholde sig på deres flerpersoners celler i kortere tid.

Efter Justitsministeriets opfattelse var begrænsningerne i det krævede minimumsareal på 3 m² i de rumænske halvåbne og åbne fængsler derfor

”short, occasional and minor” som fortolket af Menneskerettighedsdomstolen i den nævnte sag. Ministeriet vurderede på den baggrund, at der ikke forelå en reel risiko for, at de pågældende personer ville blive udsat for umenneskelig eller nedværdigende behandling i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3 ved en udlevering til Rumænien.

Det bemærkes i tilknytning hertil, at Justitsministeriet ikke var bekendt med domme fra Menneskerettighedsdomstolen om spørgsmålet om, hvorvidt forholdene i rumænske halvåbne/åbne fængsler lever op til kravene efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3.

5. Justitsministeriet overvejede at stille som betingelse over for de rumænske myndigheder, at de pågældende personer i alle tilfælde skulle garanteres et personligt rum på 3 m² i forbindelse med frihedsberøvelsen i Rumænien. Ministeriet vurderede imidlertid som nævnt, at der ikke forelå en reel risiko for, at de pågældende personer ville blive udsat for umenneskelig eller nedværdigende behandling i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3 ved en udlevering til Rumænien.

Det bemærkes, at repræsentanter fra det rumænske justitsministerium på et møde den 19. juni 2017 med Justitsministeriet oplyste, at de rumænske myndigheder ikke aktuelt har mulighed for at garantere et personligt rum på 3 m². På mødet blev det endvidere oplyst, at Rumænien de sidste år har oplevet en meget stor mangel på fængselspladser, hvilket har resulteret i overbelagte fængsler. Derfor har Rumænien allerede for nogle år siden igangsat et omfattende arbejde med at udbygge fængselskapaciteten betragteligt.